

gemeente
Haarlemmermeer

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Faxnummer 023 563 95 50

Geachte minister Wiebes,

Op 22 juni 2020 heeft het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat het wetsvoorstel Wet Collectieve Warmtevoorziening opengesteld voor consultatie. Wij maken graag gebruik van deze mogelijkheid om op het wetsvoorstel te reageren. Wij hebben het wetsvoorstel met belangstelling gelezen en zijn blij om te zien dat een aantal belangrijke zaken, zoals bijvoorbeeld het ophaalrecht, in deze wet verankerd worden. De gezamenlijke brief van VNG, IPO en UvW bevat al belangrijke opmerkingen en suggesties. Deze brief onderschrijven wij dan ook. Aanvullend zien wij een aantal zaken die ons kunnen belemmeren in het uitvoeren van de door ons gekozen regierol.

Hieronder geven wij een uitgebreide toelichting op de drie belangrijkste en meest ingrijpende punten. Verder geven wij in bijlage 1 puntsgewijs een aantal aanvullende aandachtspunten, overwegingen en vragen.

In het huidige wetsvoorstel lijkt te worden uitgegaan van een top-down/besturende rol voor de gemeente. Wij willen waar mogelijk onze regierol juist invullen door kaders te bieden voor een warmtetransitie vanuit bottom-up initiatieven. Voor meer informatie verwijs ik graag naar het rapport 'Innovatie in besluitvorming richting aardgasvrije wijken' van TNO.

1. Kaders voor het omarmen van (bottom-up) initiatieven

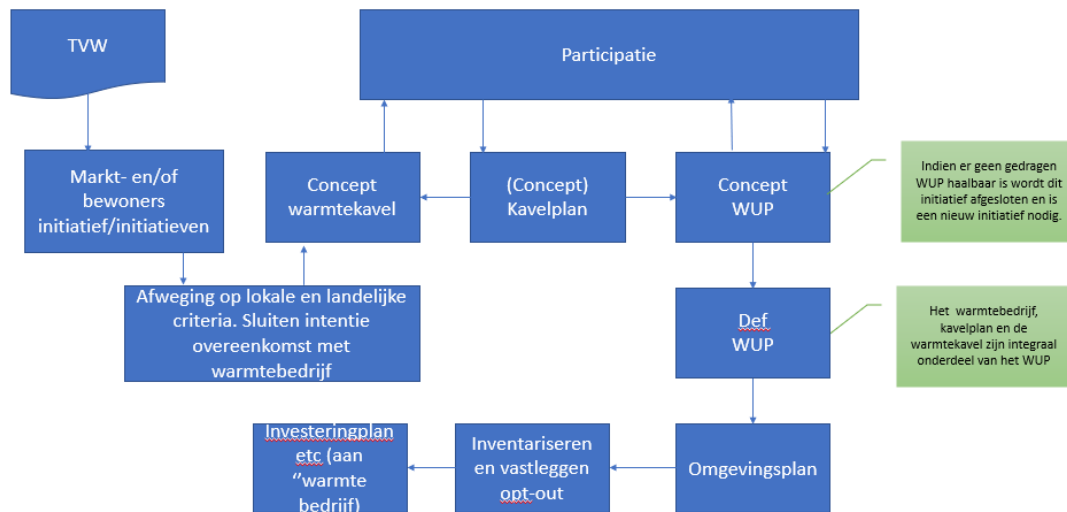
In de MvT staat 'Het samenstel aan maatregelen moet bijdragen aan het draagvlak voor het product warmte'. Dit doel onderschrijven wij en wij zijn blij dat er in de huidige versie al enige ruimte is voor kleinschalige initiatieven. De huidige wettekst geeft ons echter de indruk dat het realiseren van kleinschalige, met name coöperatieve, netten te ingewikkeld wordt. In het kader van draagvlak en passend bij onze visie op de warmtetransitie zien wij juist een grote rol voor (kleinschalige) coöperatieve warmtenetten.

Zowel het in de MvT opgenomen schema (blz. 11) als een aantal bepalingen in de wet Collectieve Warmtevoorzieningen gaan uit van een top-down benadering waarbij veelal schaalgrootte boven draagvlak gaat. In artikel 2.1 staat bijvoorbeeld dat de omvang van een warmtekavel zodanig dient te zijn dat zoveel mogelijk gebruikt kan worden gemaakt van schaalvoordelen. Wij zijn van mening dat het ook mogelijk moet zijn om, bijvoorbeeld in verband met draagvlak, kleinschaligere initiatieven te omarmen. Ook wanneer dit ten kosten gaat van schaalvoordelen. Als regievoerder van de warmtetransitie zal door ons een afweging gemaakt moeten worden tussen deze verschillende aspecten.

Ook willen wij pas besluiten om een warmtekavel vast te stellen wanneer duidelijk is dat er voldoende draagvlak is voor een collectieve warmteoplossing. Dit draagvlak is volgens ons sterk afhankelijk van de zaken die worden uitgewerkt in het kavelplan. Een globaal kavelplan lijkt niet toereikend om in een participatieproces tot een gedragen besluit te komen.

In de huidige tekst wordt ook niet voorzien in het intrekken van de aanwijzing als het definitieve kavelplan (sterk) afwijkt van het eerder ingediende globale kavelplan. Wij pleiten daarom voor een iteratief participatieproces waarbij zowel de warmtekavel als het kavelplan nog aangepast kunnen worden.

Hieronder een schematische weergave van een proces zoals wij dat voor ons zien:

Het is hierbij belangrijk om op te merken dat de warmtekavel, het warmtebedrijf en kavelplan idealiter integraal onderdeel zijn van het wijkuitvoeringsplan. De aanleiding om definitief een warmtebedrijf aan te wijzen en een warmtekavel vast te stellen is een gedragen en goed uitgewerkte uitvoeringsaanpak inclusief afspraken over bijvoorbeeld de benodigde woningaanpassing en de tarieven.

Voorgestelde wijzigingen:

- De selectie van een warmtebedrijf vindt plaats passend bij de lokale warmtevisie. De limitatieve lijst met rangschikkingscriteria kan hiervoor vervangen worden met een set aan minimumcriteria (de huidige rangschikkingscriteria) en door de gemeente op te stellen selectiecriteria (passend bij de eigen Transitievisie Warmte).
- Het vaststellen van (de omvang van) een warmtekavel gebeurt niet enkel zodanig dat 'zoveel mogelijk gebruik kan worden gemaakt van schaalvoordelen'.
- Het vaststellen van een warmtekavel gebeurt passend bij de lokale warmtevisies en op basis van een iteratief proces waarbij minimaal oog dient te zijn voor draagvlak en benutten schaalvoordelen.
- De definitieve aanwijzing van het warmtebedrijf en vaststelling van de warmtekavel en de aspecten uit het kavelplan worden integraal onderdeel van het wijkuitvoeringsplan.
- De verwachte tarieven (inclusief BAK en verwachte gebruikskosten) toe te staan als onderdeel van het lokale afwegingskader. De maximumtarieven worden vastgesteld door de ACM maar partijen die lagere tarieven waar kunnen maken moeten daar een gunningsvoordeel mee kunnen krijgen.

2. Ruimte voor (verbinden van) kleinschalige systemen

Een klein collectief warmtesysteem is nu op hoofdlijn gedefinieerd als een warmtesysteem waarmee enkel warmte aan kleinverbruikers wordt geleverd. Dit kan de totstandkoming van kleinschalige warmtenetten belemmeren. De deelname van een of enkele grootverbruikers binnen een klein collectief warmtesysteem kan bijdragen aan de (economische) haalbaarheid van een dergelijk kleinschalig warmtesysteem, of zelfs de drijvende kracht zijn achter een kleinschalig warmtenet. Bijvoorbeeld een kleinschalig collectief systeem waarin naast ongeveer 500 kleinverbruikers enkele kassen als grootverbruiker deelnemen.

Daarnaast vragen wij ons af of het is toegestaan dat twee afzonderlijke kleine collectieve systemen gebruik maken van bijvoorbeeld elkaars back-up- of piekvoorziening of eenzelfde lokaal hoofddistributienet? Het lijkt ons goed om te voorkomen dat deze systemen te snel als één systeem worden gezien.

Het, onder voorwaarden en toezicht van de ACM, delen van bepaalde onderdelen kan de haalbaarheid en betaalbaarheid van kleine collectieve systemen vergroten. Dit betekent dat de verantwoordelijkheid voor een deel van de warmtevoorziening, bv. een piekvoorziening, bij een andere partij ligt dan de andere voorzieningen van het warmtenet. Volgens ons is dit op te lossen door eisen en randvoorwaarden te formuleren en een toetsing door de ACM.

Voorstel tot wijziging;

De definitie van een klein collectief warmtesysteem wordt aangepast zodat naast een maximaal aantal kleinverbruikers ook grootverbruikers deel kunnen nemen. Hierbij kan een maximum gesteld worden aan het aantal grootverbruikers en/of het totale energieverbruik dat deze grootverbruikers afnemen.

- Het wordt mogelijk gemaakt dat meerdere kleine collectieve systemen, onder voorwaarden, gebruik kunnen maken van dezelfde:
  - Back-up voorziening;
  - Piekvoorziening;
  - Onderdelen die, onder nader te bepalen voorwaarden, aangewezen zijn als lokaal distributienet.

3. Verduidelijken ruimte voor voorschriften en beperkingen

De consequenties van artikel 13.1 zijn ons nog onvoldoende duidelijk. Het is in het kader van onze regierol van belang dat wij nadere voorschriften en beperkingen kunnen stellen aan bijvoorbeeld het temperatuurregime binnen een warmtekavel, inclusief (verplichte) cascadering. Dit beïnvloedt de betaalbaarheid en investeringsopgave van zowel warmtebedrijf als gebouweigenaren. Wanneer dit door de werking van dit artikel niet is toegestaan voorzien wij problemen met het uitvoeren van onze regierol.

Om deze reden verzoeken wij om de ruimte die er is voor 'voorschriften en beperkingen' te verduidelijken en hierbij voldoende ruimte te houden voor de regierol van gemeentes.

Wij vinden het wetsvoorstel een stap in de goede richting. Een aantal van de huidige uitdagingen wordt hiermee adequaat aangepakt. Wij verzoeken u om onderstaande punten mee te nemen bij de verdere ontwikkeling van de Wet collectieve Warmtevoorziening.

Met vriendelijke groet,
Programma Energietransitie Haarlemmermeer

Bijlage 1 Overige aandachtspunten en afwegingen

1. In de MvT onder 3.7.3 wordt bepaald dat een alternatief systeem, wat betreft energiezuinigheid en bescherming van het milieu, tenminste hetzelfde resultaat dient te bereiken als met het collectief warmtesysteem waarvoor de gemeente in het omgevingsplan heeft gekozen. Dit lijkt ons een te grote inperking van de individuele keuzevrijheid. Zeker omdat voor een gebouweigenaar de individuele betaalbaarheid een belangrijk criterium zal zijn. Daarnaast is de werking ons nog niet volledig duidelijk. De maximale CO₂ uitstoot wordt met deze wet geregeld. Betekent dit dat een individuele gebouweigenaar die gebruik wilt maken van de opt-out moet aantonen een gelijke of lagere CO₂-uitstoot te behalen dan het bij wet geregelde maximum? Dit lijkt ons een onwenselijke situatie. Liever zien wij dat voor gebouweigenaren direct duidelijk is welke technieken als gelijkwaardig of beter geaccepteerd kunnen worden. Ook wat betreft 'energiezuinigheid' is nog onduidelijk wat hiermee wordt bedoeld. Moet een gebouweigenaar hierbij enkel naar de eigen woning kijken (m.a.w. de isolatiegraad) of dient hier ook naar de efficiëntie van het energiesysteem gekeken te worden?
2. Welke sturing is mogelijk op netten tot 10 aansluitingen? Hiervoor zijn nu geen regels opgesteld. In het kader van onze regierol is het wenselijk hier wel zicht op te hebben. Daarnaast willen wij de mogelijkheid om bij zwaarwegende argumenten van algemeen belang een ontheffing te kunnen weigeren. Wij stellen voor artikel 2.2. lid 2 te schrappen. Systemen tot 10 aansluitingen zouden vervolgens ook een meldplicht krijgen en een ontheffing kunnen aanvragen zoals verhuurders en VvE's dat kunnen.
3. Het lijkt ons onwenselijk om een warmtekavel vast te stellen waarin ook wijken zitten waar nog geen keus voor een voorkeurstechiek gemaakt is. Dit leidt mogelijk tot te veel onzekerheid op een rendabele businesscase waardoor partijen af kunnen zien van inschrijving. Dit staat ook haaks op 2.1.a 'binnen het warmtekavel een collectief warmtesysteem op een doelmatige wijze kan aanleggen en exploiteren'.
4. Lokaal eigenaarschap speelt een belangrijke rol in het klimaatakkoord. In de huidige opzet maakt het echter niet uit of sprake is van een commercieel warmtebedrijf of een warmtebedrijf waarvan het eigendom in handen is van de eindgebruikers/gebouweigenaren zelf. Waarom dienen coöperatieve warmtebedrijven aan dezelfde eisen te voldoen als een commercieel warmtebedrijf? Het lijkt ons onwaarschijnlijk dat dezelfde nadelen van een monopoliepositie hierbij aan de orde zijn.
5. Waarom kan een warmtebedrijf, dat onder andere geselecteerd is op het behalen van de duurzaamheidsnormen, vijf jaar lang de norm overschrijden alvorens een aanwijzing ingetrokken kan worden? Waar sprake is van bestaande warmtenetten is een overbruggingsperiode begrijpelijk, waar sprake is van nieuwe warmtenetten zou bij aanvang moeten worden voldaan aan de gestelde normeringen. Mede omdat andere partijen, die niet zijn aangewezen, mogelijk wel hadden voldaan.
6. Het is niet mogelijk om op gemeentelijke schaal een (publiek) warmtetransportbedrijf aan te wijzen. Het kan echter wenselijk zijn om met behulp van een (publieke) warmtetransportleiding een warmtekavel aan te sluiten. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer geen warmtebron beschikbaar is terwijl een warmtenet wel de maatschappelijk gewenste oplossing is.
7. Zowel wetenschappelijk als politiek bestaat veel discussie over biomassa. Het is ons niet duidelijk hoe in de toekomst gestuurd kan worden op de afbouw van het gebruik van biomassa. Met het huidige wetsvoorstel hebben wij geen mogelijkheid om de afbouw te verplichten. Op welke wijze wordt de toekomstige afbouw geborgd?